

An aerial photograph of Helsinki, Finland, showing the city center. The prominent white clock tower of the Helsinki City Hall is on the left. In the foreground, there are large, modern buildings with glass roofs, some with snow patches. A busy bus station with many blue and white buses is visible in the middle ground. The background shows a dense urban landscape with various buildings and a clear blue sky with some clouds.

Jukka Murtomäki

Stadista Pohjoiseen

25.03.2013

Jukka Murtomäki

Stadista pohjoiseen

Copyright

© 2015 Jukka Murtomäki

Kustantaja: Books on Demand GmbH, Helsinki, Suomi

Valmistaja: Books on Demand GmbH, Norderstedt, Saksa

ISBN 9789523300583

1.

Toisen linjan mäki ei tuntunut raskaalta alaspäin kävellessä, vaikka Veikon mieli raskas olikin. Kelalta ei ollut herunut ropoakaan ja takataskun lompakko oli kevyt kuin kesäkuun alun lämmin tuulenvire joka puhalsi Töölönlahdelta kevyesti suoraan kasvoihin – lounaasta niin kuin useimmiten. Tokoinrannassa näkyi tuttuja naamoja, mutta tällä kertaa Veikko vältti kohtaamasta juoppokavereiden katseita ja jatkoi matkaa kohti pitkäasiltaa. Huhuja on liikkunut, että Töölönlahdelle olisi rakenteilla kelluva paviljonki. Siinähan olisi rannan miehillä tuijotettavaa, sillä sisään heillä ei kyllä olisi varaa astua – kai siitä tulisi kuitenkin eliittipaikka. Veikon askel ei ollut kevyt mutta kuitenkin metrejä syövä ja matka taittui Kaisaniemen ohi kohti asemaa. Aseman bussiaukiolla Veikko jäi istumaan 70v pysäkin penkille ja katsoi kuuluisan tornin kelloa, joka näytti vajaata kolmea sunnuntai-iltapäivänä. Vielä oli aikaa tapaamiseen ja Veikko mietti tovin ja sytytti tupakan - askin toiseksi viimeisen. Ei Veikolla aina näin huonosti asiat olleet. Nyt 39-vuotias mies syntyi niin sanottuun äveriääseen perheeseen Tammisaareen ja sai lapsena lähes kaiken minkä halusi. Meren rannalla oli isän purjevene ja kouluja tuli käytyä lukion loppuun asti – M:n paperit taskussa. Kuitenkin armeijan jälkeen hänen vanhempansa yllättäen kuolivat autokolarissa, isän ajaessa uudella Audilla mökkireissulla suoraan päin tukkirekkaa jossain Mikkelin lähistöllä. Vanhempain kuoleman jälkeen selvisi, että näillä ei oikeasti ollutkaan elämäntyylin mukaista varallisuutta – päinvastoin velkaa niin, että Marjaniemen asunto pakkomyytiin eikä Veikolle jäänyt mitään perinnöksi. Työpaikan saanti oli tuskan takana pelkällä ylioppilastutkinnolla. Muutama raksahomma ja siivouskeikka

eivät auttaneet asiaa ja viimein Veikko rupesi täystyöttömäksi Kelan asiakkaaksi. Jotain täytyi kuitenkin tehdä henkensä pitimiksi ja sillä asialla Veikko oli taas liikenteessä.

Odottettuaan auringonpaisteessa puolisen tuntia, hän huomasi tutun klenkkaavan hahmon tulevan kohti pysäkkiä. Rapa-Reino ei ollut kuin muutaman minuutin myöhässä ja Veikko nosti kätensä varovaiseen tervehdykseen. Rapa-Reino nyökkäsi ja osoitti peukalolla kohti kansallisteatteria. Miehet poistuivat peräkkäin ja teatterin takana vaihtoi tavara omistajaa.

”Tämä on viimeinen kerta luotolla, seuraavaksi annat rahat ensin. Vaikka et ole vanhoista velkaa, niin en voi luottaa perästäpäin maksuun aina”, näin sanoen Rapa-Reino ojensi paketin Veikolle ja mies poistui vähin äänin klenkaten teatterin kulman taa. Nimi oli miehelle tullut jäädäkseen yhdestä ikävästä tapauksesta. Kerran oli kilju jäänyt niin sanotusti raaaksi ja se oli kostautunut housujen likaantumisella – ja vielä keskellä Hietaniemen rantaa juhannuksena. Nimi tuli ja säilyi – nyt jo kaksikymmentä vuotta.

Veikko jatkoi matkaa kohti pitkääsiltää ja Kalliota. Asiakkaat odottaisivat tutuilla paikoilla linjoilla. Heroiinia hän ei periaatteesta myynyt, mutta pillerit ja hassis eivät saaneet omaatuntoa soimaamaan. Jostain piti elantonsa saada ja tämä nyt tapahtuva liiketoimi oli nopein tapa.

Veikko aloitti kierroksensa kävelemällä Hakaniemen kauppahallin kulmille. Siellä ei kuitenkaan näkynyt tuttuja naamoja, joten hän jatkoi matkaa Hämeentien yli toiselle linjalle.

Siellä numerossa 23 asui Make ja Veikko astui porraskäytävään sisään ja kipusi kolmanteen kerrokseen. Hän koputti oveen, jonka postilaatikossa luki Säilä ja odotti kuunnellen mahdollisia ääniä oven takaa. Kesti tovin, ennen kuin kuului askeleita ja kiroilua ja viimein ovi aukesi varovasti

raolleen. Maken tunnistaessa tulijan hän avasi oven kokonaan ja päästi Veikon sisälle.

”Ai se olit sinä. Olimmeko sopineet, että tuut tänään?” kysyi Make väistyessään Veikon tieltä.

”Kyllä me sovimme, jos et muista. Tarviitko jotain, nyt olisi tarjolla.”

”Joo, onko sulla jotain rauhoittavaa. On pienet tärinät päällä.” Veikko kaivoi taskusta laatallisen pillereitä – 10 kpl – ja ojensi ne Makelle. Make meni makuuhuoneeseen ja palasi sadan euron kanssa ojentaen rahat Veikolle.

”Näinhän se oli, eikö.”

”Kyllä. Tasaraha sopuhintaan. Ilmoittele, kun tarvitset lisää, niin yritän hankkia. Nyt täytyy jatkaa matkaa.”

Näin sanoen Veikko poistui asunnosta alas Toiselle Linjalle ja jatkoi matkaa ylöspäin ja heti Castreninkatua oikealle kohti Kolmatta Linjaa. Kolmannella Linjalla hän kulki alaspäin aina Sirdie pubille asti. Siitä hän poikkesi sisäpihalle ja sisään B-portaasta. Toisessa kerroksessa hän koputti taas oveen, tällä kertaa postilaatikossa luki Väisänen. Nyt ovi aukesi lähes heti ja tärisävä epäsiisti noin kolmekymppinen vaalea mies tuijotti ovensuulta Veikkoa.

”Missä sä viivyit. Oon odottanut jo kärsimättömänä”, sanoi Krisse eli Kristian vetäen Veikon hihasta sisään.

”Ota rauhassa. Ei näitä kamoja saa hätäilemällä. Täytyy pitää matalaa profiilia ettei jepet pyöri perässä.”

Veikko ojensi purkillisen pillereitä kohti Krisseä, mutta kun tämä oli ottamassa niitä hän veti käden takaisin.

”Rahat ensin, kaksisataa.”

”OK, odota hetki”, vastasi Krisse häviten keittiöön. Sieltä kuului kolinaa ja kiroilua, kunnes hän palasi eteiseen ja ojensi neljää viisikymppistä kohti Veikkoa. Raha ja purkki vaihtoivat omistajaa ja Veikko kääntyi kantapäillään poistuen ovesta ulos

raittiimpaan ilmaan. Hän palasi Kolmannelle Linjalle, mutta päätti pitää pienen tauon jakelussa ja kiipesi luiskaa ylös Sirdie Pubiin. Kapakassa oli iloinen tunnelma, vaikka kello ei ollut kuin neljän paikkeilla. Kanta-asiakkaat olivat istuneet paikoillaan jo aamusta ja jotkut nuokkuivat väsyneinä pöydissä. Lähituttuja ei ollut paikalla, vaikka suunnilleen kaikki olivat naamatuttuja ja Veikko tervehti väkeä nostamalla käden ylös.

Hän tilasi keppanatuopin ja etsi vapaan pöydän läheltä ikkunaa. Juuri kun hän oli istunut alas pöllähti vastapäiseen tuoliin Lissu, tuo Kallion entinen niin sanottu iloisempi tyttö. Nyt hän läheni jo kuuttakymppiä ja vanha ammatti oli muisto vain. Ryppyinen ja turvonnut naama kertoi pitkään jatkuneesta juomaputkesta eikä vanhasta loistosta ollut kuin varjo jäljellä. Niin Veikko oli kuullut, että joskus Lissu oli Kallion hehkein nainen ja todella kysytty.

”Tarjootko oluen”, kysyi Lissu sommertavalla äänellä.

”Ei ole varaa kuin tähän yhteen, sori”, vastasi Veikko.

”Saatanan köyhä mulkku”, sanoi Lissu ja nousi ylös poistuen pöytään jossa oli istunut.

Veikko joi nopeasti tuoppinsa ja poistui vähin äänin paikalta ennen kuin seuraava pummi tulee kerjuulle.

Aurinko paistoi vielä ja lämmitti mukavasti kertoen kesän olevan oikeasti tulossa. Juhannukseen oli enää muutama päivä, tosin Veikolla ei ollut sen varalle kummempia suunnitelmia.

Hän jatkoi kierrostaan aina ilta kahdeksaan asti saaden sievoisan summan kerättyä. Tavara loppui ja hän päätti soittaa Rapa-Reinolle tilittääkseen velkansa pois ennen kuin ehtii tuhlata kaiken. Rapa-Reino vastasi melkein heti ja he sopivat tapaavansa Hakaniemen torilla yhdeksän maissa.

Nyt Rapa-Reino myöhästyi lähes puoli tuntia ja Veikko joutui nostamaan takin kaulukset pystyyn illan jo viilentyessä.

Kun mies viimein saapui klenkaten, osoitti Veikko nyökäten hallinkulmalle ja miehet menivät varjoihin. Sen suuremmitta puheitta Veikko ojensi rullalle käärittynä neljäsataa euroa ja Rapa-Reino avasi rullan ja laski rahat nopeasti. Hän nyökkäsi ja miehet poistuivat eri suuntiin, Rapa-Reino kohti keskustaa ja Veikko Hämeentielle ylöspäin kohti Pengerkatua. Siellä oli Veikon asunto vastapäätä Pengerkatu viittä, entistä poliisiasemaa, yksiö keittokomerolla toisessa kerroksessa. Päästyään kotiinsa hän lämmitti mikrossa lihaperunasoselaatikon ja istui sohvalle – joka toimitti myös sängyn virkaa – ja avasi television. TV:stä ei tullut kuin ajankohtaisohjelmia, mutta hällä väliä. Päivä oli ollut tuottoisa – käteen jäi melkein viisisataa – ja Veikko Salomaa riisui farkkunsaa, otti peiton ja tyynyn sohvan takaa ja käpertyi nukkumaan. Uni tuli lähes välittömästi ja hän nukkui aamuun asti näkemättä unia.

2.

Maanantaiaamuna Veikko heräsi pirteänä kahdeksan pintaan, oli juhannusaaton aatto. Hän keitti kahvit ja katsoi jotain syötävää jääkaapista, mutta sieltä ei löytynyt kuin homeinen juuston pala, jonka Veikko heitti nenäänsä nyrpistäen roskikseen.

Samassa puhelin soi ja näytössä näkyi nimi Kake.

Kalevi ” Kake ” Kemppainen oli Veikon paras ystävä aina armeija-ajoilta asti. He olivat palvelleet yhdessä Upinniemessä ja viettäneet paljon aikaa intin jälkeen, lähinnä ryyppäämisen merkeissä. Kake oli töissä suuressa rakennusliikkeessä timpurina ja oli auttanut joskus Veikkoa taloudellisesti tämän oltua varaton. Kake asui Maunulassa, mutta vietti paljon aikaa Kallion kulmilla.

” Mitä Kakella on mielessä”, vastasi Veikko puhelimeen.

” Mitä mies meinaa tehdä jussina, onko jo eväät hankittu.”

” Ei ole. Itse asiassa ei ole mitään suunnitelmia juhannukseksi.”

” No siinä tapauksessa teen ehdotuksen. Lasken veneen huomenna aamulla vesille ja ajateltiin Taunon ja Villen kanssa mennä aatoksi Pihlajasaareen. Siellä ei toivottavasti ole tungosta, vaikka ei sillä suurta väliä. Lupasivat hienoa keliä ja sama kai se on aloittaa purjehduskausi viimeistään juhannuksena. On päässyt venähtämään työkiireiden vuoksi. Otetaan telta mukaan, osa voi tietysti nukkua veneessä. Otin vielä loppuviikon pekkasvapaita, niin ei väliä jos retki vähän venähtää.”

Kaken vene on Bella 530 HT Classic 35 hevosvoiman Mercury perämoottorilla. Siinä mahtuu hyvin nukkumaan kaksi, tosin oli siinä viettänyt yötä neljäkin henkeä. Viime kesänä he

tekivät useita kalareissuja lähisaarien edustoille, ei kuitenkaan mitään pidempiä matkoja.

” Kuulostaa hyvältä, soitellaan myöhemmin päivällä. Mun täytyy mennä vaihteeksi työkkäriin viemään tuntiappu ja varmaan ne tarjoaa taas jotain duuniakin – kuten aina.”

” Okei, mä soitan duunin jälkeen siinä puoli viiden maissa, moido”, sanoi Kake ja sulki puhelimen ennen kuin Veikko ehti vastata.

Työvoimatoimistoon Haapaniemenkadulle ei ollut kuin reilu sata metriä linnuntietä. Veikko kaivoi tuntiappunsa esiin ja täytti kuluvan päivän kohdalle myös työtön 8 tuntia. Hän joi kahvin mustana, puki takin päälle ja taittoi tuntiappun povitaskuun sekä poistui asunnosta varmistettuaan että avaimet ovat taskussa. Hän päätti kävellä kuitenkin kauppahallin kautta, sillä kello ei ollut vielä yhdeksää ja nälkä kurni vatsassa.

Torin puolella oli alakerrassa kahvio, josta sai jopa puuroa.

Veikko otti kuitenkin tumman silakkaleivän ja kupin kahvia, johon laittoi tällä kertaa maitoa. Leipä oli hyvää ja kahvi tuoretta, joten mieli parempana hän poistui ja suunnisti Haapaniemenkadulle. Työvoimatoimistossa oli tietysti jonoa ja jonottamiseen meni yli tunti, ennen kuin tuli hänen vuoronsa. Hän pääsi viimein tiskille, jonka takana istui hapan keski-ikäinen nainen. Näki selvästi, että tämä ei ollut oikea paikka hänelle – eikä myöskään asiakaspalvelutyö.

” Henkilöllisyystodistus, kiitos”, sanoi tämä nainen kuivasti katsomatta Veikkoa.

” Tässä ja samalla tässä on tuntiappu”, vastasi Veikko ojentaessaan ajokorttia ja tuntiappua tiskille.

” Jaaha, Veikko Salomaa”, sanoi nainen, jonka nimeksi selvisi rintakyltistä Sylvi Järvinen, samalla kun löi nimen tietokoneelle.

Jukka Murtomäen viides kirja. Stadista pohjoiseen käy tie...

Ota ohjat jos ei muut sitä tee...

BoDTM
BOOKS on DEMAND

www.bod.fi